

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. LXXII. Florentina fideicommissi de Medicis. De eadem materia, An appellatione filiorum in parte dispositiva veniant nepotes, Et in specie, vocatis filiabus filiorum, An veniant filiæ nepotum in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

His tamen non obstantibus, reflectendo etiam ad solam veritatem, resolutiones non placuerunt, ideoque intellectum in eorum obsequium captivare non potui. Licet enim omnes dictæ conclusiones ac responsiones respectivè in abstracto, seu in suis casibus sint veræ, attamen videbatur quod non benè applicarentur ad factum, cujus potius, ac voluntatis ista est quæstio quàm juris, unde propterea tota facti series attendenda est, ex illa desumendo verisimilem testatoris voluntatem, non autem illam considerando per partes; Nullum enim datur hodie assumptum quod vestiri non valeat cum conclusionibus, & doctrinis in suis casibus veris, sed punctus est in applicatione, ideoque pro meo iudicio semper erroneum visum est huiusmodi ultimarum voluntatum quæstiones, ita cum doctrinis & conclusionibus generalibus decidere.

Ad id autem dignoscendum advertentibus, magnam esse differentiam inter casum in quo de ista quæstione agatur ad effectum libertatis bonorum, ut scilicet prædefunctis filiis primi gradus, extantibus autem nepotibus, vel ulterioribus descendenti- bus substitutio caducata censeatur, & casum in quo non cesset substitutio, sed ulteriorem progressum habeat ad diversum gradum, seu diversum genus personarum; Primò enim casu urget favor ipsius gravati, qui gravatus restituere filiis, dicendus non est gravatus restituere nepotibus, urgere regula prohibente extensionem, seu multiplicationem oneris, ac servitutis, & in his terminis loquuntur *Menoch. conf. 215. n. 22. & seqq. Cephal. conf. 107. Rot. decis. 507. & 667. p. 2. rec. 279. par. 6.* & alia auctoritates in his decisionibus adductæ, non benè tamen applicatæ ad alium casum, in quo gravati non interest vocabulum filiorum ad illos primi gradus restringi, dum non exinde eximitur ab onere, neque acquirit libertatem bonorum, Quinimò potius interest idem vocabulum in lata, & impropria significatione accipi, ut ita magis ejus proximis, & conjunctis, quàm prorsus extraneis, vel remotioribus restituat, ut admittunt *idem Cephal. Menoch. & Rota ubi proximè, cum aliis per Fusar. quæst. 319. num. 11. & quæst. 413 per tot.* neque in decisionibus datur auctoritas quæ percutiendo istum secundum casum firmet hanc inverisimilem restrictionem.

Unde propterea observabam dictas conjecturas resultantibus à protractione in tempus remotum, nec non ab absurdo, seu inverisimilitudine, & fortius ab eo quod omnes descendentes, universæque lineæ positæ essent in conditione, ut supra, considerandas non esse, tanquam alterativas voluntatis alias certæ, & claræ, sive tanquam inductivas extensionis fideicommissi de casu ad casum, vel de personis vocatis ad alias non vocatas, & cum quo præsupposito proceditur in hujus causæ decisionibus; Verùm in hac facti specie, cum satis ambiguum sit in jure, an vocabulum filiorum conveniat nec ne etiam nepotibus, ac ulterioribus descendenti- bus, Idcirco omnia prædicta, & alia consideranda esse dicebam in simul juncta, non in ratione correctiva, vel extensiva, sed in ratione interpretativa, potissimè quia ex aliis testamenti partibus constabat testatorem ista vocabula habuisse pro synonymis, & hæc mihi videbatur veritas.

Ut enim supra advertitur, ac etiam habetur *disc. sequen.* tunc ista restrictio vocabuli ad ejus propriam ac strictam significationem aliquam habet probabilitatem, quando vel urget favor libertatis, ac cessationis oneris & servitutis, vel quando ageretur

de concursu cum alio substituto æque descendens vel conjuncto, in quo cadere posset major dubitatio vel alia probabilis ratio, juxta casum de quo *disc. seq.* sed in hac facti specie, testator voluit vocare puerum extraneum à Canonicis eligendum inter factis omnibus lineis tam masculinis, quàm femininis omnium suorum filiorum, & filiarum, & contextus dispositionis clarè, ac ad evidentiam ostendebat eum semper abhorruisse extraneum hereditatem ad dictum puerum in quo jure cupiscimus prionis sanguinem artificialiter renovare, & jure mentem senati viri cadere non posse videtur, testator permittere voluerit transitum ac permutationem bonorum in penitus extraneis extraneis priores descendentes adhuc extantes, ac extraneorum cujus vocationis casus purificatus dici non potest est extantibus illis de genere posito in conditione quamvis non succederent, cum ad hunc effectum sufficiat existentia de facto juxta firmata *disc. par. 3. rec. & apud Caril. dec. 266. cum aliis disc. 40. & in aliis pluries.*

FLORENTINA FIDEICOMMISSA DE MEDICIS

PRO

MARCHIONISSA OCTAVIA
DE MEDICIS

CVM N.

Responsum adversus motiva Rota Florentina

Decadem materia, An appellatio-
riorum in parte dispositiva veniant
nepotes. Et in specie, vocatis fili-
bus filiorum, An veniant filii
potum in exclusionem filiarum
filiis primi gradus.

S Y M M A R I U M

- 1 **F**acti series.
- 2 De quæstione an sub nomine filiorum veniant nepotes, ut regula sit negativa.
- 3 Doctrinis specialibus est deserendum.
- 4 Habens pro se regulam dicitur habere intentionem datam & quis sit effectus, an jura regula vel restat.
- 5 De conjecturis ex quibus sub nomine filiorum veniunt nepotes.
- 6 De conjecturis suadentibus contrarium.
- 7 Quare in causis extra Curiam non de factis potest dari iudicium pro veritate.
- 8 De ratione dubitandi in præfati casu.
- 9 Quomodo decidenda sit quæstio de qua nunc.

DISC. LXXII.

C Arolus de Medicis, instituit quatuor filiis cum perpetuo reciproco fideicommissio ad favorem universæ descendentiæ masculinæ, ea defuncta vocavit filias feminas dictorum filiorum eorumque filios, quibus etiam deficientibus processit ad quosdam alios substitutionum gradus ad rem non facientes favore transversalium, ac demum in omnium defectum vocavit Hospitalē S. Mariæ de Innocentibus.

Obierunt reliqui hæredes absque prole, excepto Camillo, ex quo fuerunt superstites Vincentius masculus, qui solus successit, & Octavia femina; defuncto autem dicto Vincentio sine prole masculina relicta duabus filiabus, inter istas, & dictam Octaviam orta est controversia super huiusmodi fideicommissaria successione, & introducta causa in Rota Florentina, prodierunt ab ista contra Octaviam motiva, quæ in substantia sunt idem, ac Rotæ Romanæ decisiones, unde propterea ex parte dictæ Octaviæ requisitus fui ad satisfaciendum, seu respondendum dictis motivis.

Pramisso igitur longo apparatu super questione generali, & in abstracto, an sub nomine filiorum veniant nepotes, nec ne, ita ut dicta substitutio concepta ad favorem filiarum dictorum filiorum convenire possit præ factis nepotibus Camilli, deducebam cum eo prolixo superfluo stylo, qui in responsis extra Curiam ad vulgi satisfactionem adhiberi solet, doctrinas, & rationes utriusque sententiæ, de quibus *Fusarius*, & *Castillus*, ac *Rota*, & cæteri insinuat *disc. preced.* atque concludebam, sequendo opinionem, quam sequitur Rota Romana, quæ eam dicit melius fundatam ac verborum proprietati magis adaptatam, ut sub nomine filiorum non veniant nepotes, & consequenter quod regula assisteret Octaviæ filiæ primæ gradus filiorum testatoris in exclusionem dictarum aliarum feminarum, quæ non erant filiæ, sed neptes, deducendo individuas, ac speciales decisiones, quæ pro feminis primæ gradus in exclusionem aliarum juxta casum præcisum habentur *decis. 507 & 657. par. 2. rec.* ac etiam in idem deducebam decisiones tunc jam editas in *Bononiens. fideicommissi de Sala coram Verospio*, de quibus *d. discurs. preced.* Cumque in dictis motivis procederetur cum propositionibus, & doctrinis seu rationibus generalibus, nullaque adduceretur doctrina specialis quæ istos terminos præcisos percutiat, idcirco intrare dicebam propositionem, quam in foro, magis quam par est, frequentem habemus admittam, ut individualibus auctoritatibus, non curatis regulis, & propositionibus generalibus deferri debeat, ut *decis. 543. num. 1. par. 1. divers. decis. 721. num. 5. par. 2. rec. & decis. 122. in fin. par. 5. Franch. dec. 363. num. 3. & 4. Maria voto 6. num. 7.*

Nimum verò in hac materia referre advertebam inspicere, an regula juris, uni, vel alteri assisteret, quamvis revera omnes istæ ultimarum voluntatum questiones sint potius facti, & applicationis quam juris, ob consuetam regulæ virtutem, seu operationem, ut ille, qui eam pro se habet, alio non egeat extrinseco fomento, sed habere dicatur intentionem fundatam in sola regula, donec allegans limitationem illam probet, utpotè in dubio non præsumendam: Multò verò magis, ubi regula assistunt etiam aliqua adminicula, vel conjecturæ: Licet enim circa conjecturarum pondus, *Cardin. de Luca de Fideicommiss.*

ac efficaciam, certa, & determinata regula dari non possit, cum totum repositum sit in iudicis prudenti arbitrio, regulando ex facti qualitate, ex qua in uno casu aliquæ conjecturæ censendæ sunt efficaces, in alio verò simili, quinimò individuo ceteri debent inefficaces; Attamen nimium refert, an regula juris assistat, vel resistat, cum habens resistentiam, utpotè ad concludentem probationem adstrictus indigeat fortibus, nimiumque efficacibus conjecturis, E conversò autem illi, qui habet assistentiam, seu regulam, sufficiunt conjecturæ tales quales, ut ita debilitare, seu offuscare possit contrariam probationem limitationis, Ideoque ad hunc effectum satis refert inspicere, cui in questionibus juris assistat ea opinio, quæ in dubio recipienda est pro regula.

His igitur ita prænotatis, pro Octavia filia immediata probabilius respondendum esse dicebam, Tum ob assistentiam regulæ, ut appellatione filiorum non veniant nepotes, Tum etiam ob dictas decisiones, & auctoritates speciales; Ac etiam quia, in eisdem regulæ comprobationem pleraque concurrerant adminicula, illud præsertim, quod resistebat ex verbis, vel dictionibus personalitatem denotantibus, dum testator substituit filias feminas dictorum filiorum, ut de huiusmodi dictionibus, seu verbis personalitatem denotantibus ad hunc præcisum effectum habetur *d. disc. preced.* deducendo in isto responsò, pleniori forsitan calamo, omnes auctoritates, ac decisiones ibi insinuat.

Et fortius stante alio nimium vehementi adminiculo de quo pariter *d. disc. preced.* resultantem à discreto modo loquendi, quod scilicet testator in pluribus discretivè loquutus est de filiis, ac nepotibus, & consequenter, quod non habuit istos terminos pro synonymis, sed pro discretis.

Et quanvis in contrarium urgerent conjecturæ quibus dicta motiva innitebantur substitutionis scilicet ordinatæ in tempus remotissimum, & post extinctas quatuor lineas masculinas filiorum, ac etiam altera absurdi, ut femina tractu temporis, earumque descendentes effecti remotissimi excluderent filias ultimi morientis, & de quibus pariter *d. disc. preced.* Attamen stantibus præmissis auctoritatibus specialibus, in quibus ista conjecturæ non judicantur præponderantes, dicebam omnino respondendum esse pro Octavia filia immediata, & recedendum esse à motivis.

Dicebam hæc scribens in causa tanquam Advocatus ad requirentis opportunitatem, non potui autem desuper efformare iudicium maturum pro veritate, Tum quia rarò id sequi potest in illis causis, quæ agitantur extra locum residentie, unde audiri non possunt alterius partis omnia fundamenta, minusque haberi illa distincta notitia facti, ejusque circumstantiarum, quæ ad hunc effectum, omnino necessaria est, Tum etiam, quia nimium apud me urgebat ratio absurdi ac inverisimilitudinis, ut in pari concursu sexus, ita ut non urgeret potissima, & peculiaris ratio agnationis, feminae morienti transversales, atque ab eo effectæ nimium remotæ, excludere debeant proprias filias morientis; In idem suffragante regula de qua sæpius in præcedentibus, & sequentibus, ut bona in unam lineam ingressa non debeant ab illa exire donec evacuetur, quoties disponentis voluntas clarè non urget in contrarium.

Est bene verum quod facilis in isto casu intrabat dicta regula negativa, quam in *disc. preced.* dum concursus non erat cum extraneis, sed cum æquè descen-

descendentibus, & de sanguine, unde adeo non urgebat ratio absurdi, & inverisimilitudinis, & tamen adhuc Rota Florentina sentit pro filiabus ultimi morientis contra amitam filiam immediatam, atque incertum est, an à dicto sensu recessum sit, multò igitur magis crevit apud me ratio debitandi de resolutionibus edicis in casu de quo in *d. disc. preced.*

Sapissimè verò in plerisque aliis casibus, vel consultus pro veritate, vel gerendo partes Advocati, pro una partium habui hunc articulum præ manibus, atque agnovi stultitiæ speciem videri regulam certam, & generalem desuper statuere, cum revera sint quæstiones facti diversimodè decidendæ, prout singulorum casuum particulares circumstantiæ exigant, quamvis dispositiones in verbis essent similes, ac penè identicæ.

FULGINATEN. FIDEICOMMISSI DE RONCALLIS.

PRO

SORORIBUS DE RONCALLIS

CVM

HIERONYMO PATRUO

Casus decisus per Rotam pro Sororibus.

An & quando filii in conditione positi censeantur vocati; Et incidenter de retentione quæ fideicommissario competit de bonis hæredis gravati pro reintegratione fideicommissi.

S Y M M A R I U M.

- 1 **F**acti series.
- 2 Resolutiones causa.
- 3 De regula ut filii in conditione positi non censeantur vocati.
- 4 Fallit ex conjecturis.
- 5 Que regula tenenda sit in conjecturis meriendis.
- 6 In statu Veneto receptum est pro regula ut filii in conditione positi censeantur vocati.
- 7 Ad effectum statutorum requiritur utraque subjectio personarum & bonorum.
- 8 Fallit in dispositionibus testamentariis in quibus statutum operatur etiam cum non subditis.
- 9 De conjecturis ubi filii vocantur ad portionem patris.
- 10 De aliis conjecturis.
- 11 Fideicommissario datur retentio bonorum gravati pro reintegratione fideicommissi accedente tamen liquiditate debiti.
- 12 Quod necessaria non sit omnimoda liquiditas.

DISC. LXXIII.

Retenta eadem facti serie de qua supra est causa *disc. 21.* cum per A. C. iudicatum de deicommissum ordinatum per Rodolphum de filio prædefuncto, unde propterea sorores de Roncallis cogerentur restituere bona quæ ex partibus patruorum defunctorum sine filio habebant in manibus, opposuerunt de eorumdem bonorum retentione pro reintegratione antiquioris fideicommissi Joannis Martini ejusdem Rodolphi patris quam ille tenebatur, stans quod ejusdem Rodolphi filii tanquam in conditione positi vocati & consequenter quod de his bonis Rodolphus res gravatus disponere non poterit, neque fideicommissio gravare; Quare cum in causa esset *in Rota coram Bevilacqua datum sub die 27. Martii 1638.* affirmativa pro retentione filiorum in conditione positorum; Illoque dato *sub die 27. Martii 1638.* affirmativa pro retentione confirmata *sub die 1. Martii 1660.* Deinde datum fuit aliud dubium, *An competat retentio sub die 7. Junii 1660.* negativè resolutum, sed melius dilucidato, & reposita causa *sub die 1. Martii 1661.* recedendo à decisio resolutio retentione, atque hæc secunda resolutio confirmata fuit *sub die 16. Martii 1662.* coram eodem Bevilacqua.

In his autem disputationibus duæ fuerunt quæstiones, Una super puncto, an filii in conditione positi censeantur vocati, Et altera super competenti retentionis, ut supra. Quatenus ergo pertinet ad primum, egomet, qui sustinebat prædictarum sororum allegantium vocationem in conditione positorum, admittebam non esse in contrarium, constituendo fundamentum in limitatione resultantem à conjecturis, ut voluntatem præferentibus; Licet enim intricatius nodosa fuerit quæstio ista super celeberrima *glossa in l. Lucius ff. de vulg. & pup. de i. in conditione positi censeantur vocati,* assertiva non improbabilibus nitatur fundamentum. Attamen in foro, præsertim verò in Rota & Curia receptissima, & absoluta est negativa, hodie alia disputatione præsupponenda pro regula, ut inter forenses tyronicum reputentur aliam disputationem hujusmodi quæstionis, que non est pabulum scholarum, & academiatarum personarum ingeniis exercendis.

Verum quia, sicuti recepta est regula, ita iam recepta, & absoluta est limitatio ex contrariis in contrarium urgentibus, ut, tam de regulam de limitatione patet ex collectis per *Volfgangum 437. Hodiern. controv. 10. Ihesum dec. 96. Decret. add. dec. 385. Merlin. dec. 359. & 447. apud Cal. 145. in Camerinen bonorum 1. Julii 1674.* Bona frequenter. Idcirco remanet ista quæstio soluta, & applicacionis super conjecturarum potestatem & efficacia, Circa quod, neque certa regulatio potest, ut generaliter sequitur in omnibus conjecturalibus, præsertim verò in ista fideicommissaria, cum totum pendeat à facti qualitate, & singulorum casuum particularibus circumstantiis, personarum, locorum, temporum, & utilitatis bonorum, ex quibus in uno casu alia conjectura abundet, in altero verò simili identifico eadem, ac etiam majores non differant; Ideoque perpetuò contemptibiles